

ЕМИЛИО САЛГАРИ ДОРИОЛСКИЯТ ФАР

Превод от английски: Т. Бъчваров, Г. Жеков, И. Георгиев, 1992

chitanka.info

Известни кули, често пъти с еднообразна форма, загнездени върху недостъпни скали или затънали в сред пясъците, будят възторга на мореплавателите, които кръстосват океаните. Те служат за ориентир на опасностите от подводни скали или за указване входа на някое пристанище, където корабите намират спасение от бесните вълни.

Тези кули, които се срещат по морските брегове, се наричат фарове. Една нощна лампа с непрекъснато движещи се огледални рефлектори посочва на нещастните мореплаватели пристанището или залива.

В тези кули живеят хора, назначени да поддържат през нощта голямата лампа или да подават сигнали на корабите, изложени на опасност.

Тези хора са разузнавачи на вероломните вълни, на облаците, мъглите, бурите и са предната охрана на моретата.

Принудени да стоят със седмици, а често пъти и с месеци в тези кули, надвиснали над морските пропасти или по краищата на подвижни скали, да бъдат пленници на тези вечно мрачни, обсадени морски крепости, пазачите на фаровете прекарват доста незавиден живот. Далеч от хората, заплашени от продължителни ветрове и бурни вълни, подчинени доброволно на една желязна дисциплина и лишени от радостите на живота, те слушат вечните песни на ветровете и на бурните морски вълни.

Техният живот, техните обичаи и тяхната служба са неизвестни. Фаропазачите отбягват хората, които не принадлежат към морското семейство. Затова са усамотени, а животът им — малко известен. Преди всичко фаровете носят нещо тайнствено в себе си и често пъти приличат на древна развалина, на необитаема крепост, на пиратски скривалища, където се укрива плячката, или на прокълнати кули, посещавани само от призраци.

Всяка кула е свързана с някоя легенда или история, които ѝ придават по-голяма важност и тайнственост.

Например фарът на Генуа има своята легенда. Старите хроники от 1318 г. разказват, че гибелините, като влезли във война с гелфите, издълбали скалата, на която бил кацнал известният фар, влезли вътре отдолу, минирали кулата и заплашили да я унищожат, ако обсадените в града не се предадат.

С друга легенда се слави известната кула Гурдонам, която се намира на устието на Жиронда във Франция и чиято светлина се забелязва нощем на 100 километра разстояние.

Същата се издига над грамадна скала и служи като страж на корабите, които идват от Атлантическия океан и търсят прибежище в речното крайбрежие на Бордо, за да се спасят от страшните морски бури. Легендата разправя, че строителят на кулата, за да я завърши, трябвало да склучи договор с дявола, като че ли дяволът живее в тази страна и непрекъснато задържа движението на вълните.

Луиджи де Фоа, строителят на кулата, обещава на дявола, ако той не му пречи в работата, да му подари една душа — душата на първото същество, което дойде на фара. Дяволът се съгласява и морето се укротява, докато завърши строежът.

Според легендата строителят измисля начин да излъже дявола. След изграждането на кулата той хвърля една голяма жаба и дяволът, ще-не ще, трябвало да приеме гази душа...

Фаропазачите твърдят, че в бурни нощи са забелязвали едно светещо тяло, голямо колкото топка; то скачало върху вълните и се загубвало тогава, когато някой от тях се прекръстел.

Известният фар на Едистон, който се издига върху една скала при входа на пристанището Плимут в Англия, не е свързан със стара легенда, но историята му — също тъй плод на човешка енергия и воля, победителка на всички пречки — е не по-малко интересна. По време на бури морето край тази скала беснеело страшно. Много кораби се разбивали като орехи.

От дълги години всеки съзнавал, че на това място трябва да се издигне фар, но поради големите трудности и особености на мястото никой не се наемал да го стори. Скалата отстои на 10 мили от брега. Как може да се отнесе с лодки необходимият материал за постройката на кулата на такова далечно разстояние при вечно беснеещите вълни?

Трябвало да се работи само през хубави дни. Но всеки се боял, че през нощта свършената работа може да бъде разрушена.

Винсталеи, един от най-богатите граждани на Плимут, се осмелил да построи фара въпреки всичките пречки, които можел да срещне. Той предложил всички необходими средства, ако се сложи основата по негов план.

И наистина за основи поставят огромни каменни блокове, а след това изграждат жилището на фаропазача. Поставят специални колони за отбиване на бурните вълни.

Доколко са били верни пресмятанията на строителя, се вижда от това, че в една бурна нощ — тъй чести по английските брегове — фарът бил отвлечен далеч в морето заедно със строителя му, който пожелал да пренощува там.

След това издигат втора кула, прилична на грамадна колона, и я обграждат със здрави дъбови греди и дъски, за да намалят силата на блъскащите се вълни.

Този фар оцелява цели четиридесет години. През 1755 г. пада гръм и го разрушава до основи.

Но най-трогателна е историята на Дориолския фар, която ще разкажа на моите малки читатели.

* * *

За доизграждане на Дориолския фар се срещат почти същите трудности и мъчнотии, както при изграждането на фара на Плимут.

Издигнат на края на една скала на португалското океанско крайбрежие, той трябваше да упътва корабите, които влизаха в река Тахо, върху чиито брегове е разположен хубавият и богат град Лисабон. Работата продължава цели петнадесет години и завършва едва през 1877 г. Фарът наподобява кула, издигната в края на скалата, в която се разбиват неспирно бесните вълни на Атлантическия океан.

Той прилича на огромна колона, изградена от огромни камъни, циментирани с желязо. Здравината на кулата беше несъмнена.

На височина 30 метра в кулата бе построено жилище за пазача и неговото семейство: четири малки стаички, достатъчни да поберат едно легло и необходимата покъщнина. По-горе се намира фарът, чиято светлина можеше да бъде забелязвана от мореплавателите на голямо разстояние.

След упорит труд и огромни средства най-после фарът бе завършен. Службата фаропазач повериха на един стар моряк от португалската флота. Но не минаха петнадесет дни, когато

фаропазачът се върна в Лисабон и заяви, че му липсва кураж да остане на служба и че през тези две седмици не е могъл да заспи.

Всеки път, когато вълните се разбиват в кулата, чувствувал, че тя се тресе. Страхуваше се за живота си и не искаше да бъде жив погребан някой ден.

Потърсиха други фаропазачи, но никой не се осмели да приеме този пост.

Правителството се отчая, че не може да намери негов заместник. Най-после се яви човек, който пожела да бъде назначен за фаропазач. Беше морякът Джовани Мигуел, четиридесет годишен мъж, женен за дъщерята на рибар.

Веднага след назначението си Мигуел замина за Дориелския фар с правителствения торпильор, като взе със себе си жена си Кармен и брат ѝ Енрико, двадесет и две годишен младеж, който бе пътувал из много страни.

Океанът бе тих и спокоен — нещо рядко за тези места, изпълнени със стръмни пясъчни скали, по които се виждаха да стърчат мачтите на потънали кораби. Жена му и шурейт му влязоха с премаляло сърце в кулата. След като подредиха донесената покъщнина и поставиха в склада запасите от храна, която торпильорът трябваше да кара всеки месец, Мигуел постъпи на служба още същата вечер.

През първите няколко дни службата мина спокойно. Кармен се занимаваше с къщната работа, а двамата мъже прекарваха деня в риболов и ловене на птици, с които разнообразяваха храната си.

Лятото преваляше. Наближаваше есента. Хубавите дни свършваха и небето започна да става все по-облачно. Паднаха мъгли, задуха западнякът, който започна да развихря вълните на океана.

Една нощ се изви страшна буря в Атлантическия океан. Джовани и шурейт му Енрико бяха на фара, обзети от голямо безпокойство, тъй като вълните ставаха все по-ярошни. Трябваше да бдят да не изгасне лампата. Внезапно и двамата почувствуваха, че кулата се олюля.

Джовани не обърна внимание и помисли, че така му се е сторило. Но миг по-късно Енрико скочи на крака и целият пребледнял попита:

— Усети ли, Джовани?

— Леко клатушкане — отвърна фаропазачът, като пребледня също. — Да, кулата тръпне под ударите на вълните. Иди да предупредиш Кармен.

— Дали тази нощ океанът не ще отнесе фара?

Мигуел имаше право. Кулата се олюляваше от ударите на бесните вълни.

Когато Енрико слезе да извика сестра си, Джовани подаде глава през колоните и неспокойно загледа океана.

Гледката беше страхотна. Океанът, цял почернял, ревеше страшно. Върху тъмното водно покривало не се забелязваше никаква светла точка. Грамадни вълни се разбиваха в скалите и водните пръски стигаха чак до прозорците.

— Предчувствувам, че ще се случи нещо страшно — каза си Джовани.

Когато обаче видя да приближават Кармен и брат ѝ, помъчи се да си придаде по-спокоен вид.

— Джовани — каза Кармен, — невъзможно е да се спи тази нощ. Грохотът на вълните се чува така силно в стаята, че би събудил и мъртвец. Почувствувах как стените на фара потрепераха няколко пъти. Дали не ще се събори?

— Няма опасност — отвърна Джовани с насилена усмивка. — Камъните са оплетени с желязо, а основата на кулата е дълбоко вкопана в скалата. Повиках те, за да не бъдеш сама. Не се страхувай, няма опасност от срутване.

След това я покани да седне до фара, наметна я с вълнено одеяло и излезе заедно с шурей си на терасата.

Отдолу океанът ревеше все по-страшно, като че имаше за цел да откърти вековната скала заедно с кулата.

Джовани запази видимо спокойствие. Но Енрико не можеше да прикрие страха си. И нему се струваше, че кулата всеки миг ще се събори и ще ги захвърли в бездната на океана. Понякога му се струваше, че вижда върху мрачните вълни на океана фантастични параходи, а далеч на хоризонта — други фарове.

Един час по-късно му се стори, че кулата се заклати отново и този път по-силно.

— Джовани! — извика Енрико уплашено.

— Мълчи, не викай така, ще събудиш Кармен — предупреди го Джовани.

— Кулата се клати по-силно, чувствуваш ли?

— Да, клати се и какво от това.

— А не се вижда никакъв кораб. Започвам да се страхувам.

— Какво може да ни помогне корабът? Как ще се притече на помощ?

В този момент една водна планина се повдигна и със страшна сила се разби в подножието на кулата. Чу се глух металически трясък, като че паднаха купища желяза върху скалата.

Енрико не можа да сподави страшния вик:

— Веригата се счупи!

Кармен се сепна от трясъка и дойде при двамата мъже. Трябваше да се подпира по стените, тъй страшно бе люлеенето.

— Боже мой! — извика Джовани и хвана жена си през кръста.

Ужас се изписа върху лицата на всички.

— Да се укрием в складовете или да слезем по-долу — предложи Джовани.

— Кулата пада — извика Кармен.

— Не се плаши, Кармен! Основите са здрави. Кулата ще издържи на бесните удари на вълните.

Във всеки случай благоразумието ги съветваше да напуснат това място.

След като прегледаха лампата, решиха да слязат на долния етаж. Складовете се намираха на 15 метра по-долу и бяха оградени от голяма желязна ограда. Там намериха бурета с масло за лампата и хранителни припаси. Седнаха върху буретата неми и бледи. Мрачните резове на вълните оглушаваха страховито околността. Стените на кулата продължаваха да се тресат. Като че всяка минута щяха да зейнат.

Джовани притисна жена си, като че искаше да я запази от гнева на вълните. Енрико бе вкопчил ръце в желязната решетка.

Изминали бяха няколко минути, откак се бяха подслонили на това място, когато внезапно чуха да падат камъни върху скалата.

Кармен нададе жален вик:

— Джовани, кубето на фара се събаря!

В същия този миг далеч в океана се чуха няколко топовни гърмежа.

Нямаше съмнение, че някой кораб се намираше в опасност.

Кръвта на Джовани заигра. Той се отдели от Кармен и извика:

— Енрико, на фара! Ако угасне, корабът е загубен!

Кармен протегна ръце, за да го задържи, но Джовани я отблъсна леко и каза:

— Преди всичко моят дълг. Правителството ми е доверило да пазя сигурността на мореплаването. Ще извърша предателство, ако не бъда на поста си.

— Кулата пада, Джовани.

— Предоставям се в божиите ръце!

Джовани, глух към отчаяните молби на жена си, започна да се изкачва. Енрико, който трябваше да споделя с него всички опасности, го последва.

Продължаваха да падат парчета тухли.

Вълните вършеха разрушителното си дело. Кубето беше паднало, обаче фенерът си стоеше на мястото и продължаваше да осветява пътя на нещастните мореплаватели.

Джовани хвърли поглед към мрачния океан. Внезапна светкавица освети голям параход, който се бореше с вълните и се насочваше към брега. Ако фарът угаснеше в този миг, сигурно щеше да връхлети върху опасните скали и да се разбие на парчета.

Мигуел, подпомогнат от Енрико, усили светлината на лампата. Обзет от страшна мъка, Мигуел следеше движенията на кораба. В този момент той не мислеше за себе си. А смъртта го заплашваше от всички страни. Вълните продължаваха да рушат кулата камък по камък. Фенерът беше в средата и продължаваше да свети.

Най-после забеляза откъм север двете светеци точки на парахода.

— Енрико — каза той, — параходът е влязъл в Тахо и не е изложен на никаква опасност. Сега трябва да помислим за нашето спасение, ако не е късно.

Тичешком слязоха по стълбата и се скриха в складовете. Не мина много време и страшен трясък разцепи околността. Стените на кулата, подкопани от непрекъснатите удари на вълните, паднаха заедно с кубето на фара. По една щастлива случайност камъните паднаха върху скалата.

Вик на ужас се откърти от устата на всички.

— Джовани?

— Кармен?

— Енрико?

Как се намериха събрани на едно място и най-важното, живи и здрави — никой не можа да разбере. Дориолският фар се срути точно до линията на складовете, там, където строителите на кулата бяха поставили железни вериги за по-голяма съпротива на стените.

През цялата нощ тримата нещастници изпитваха гнева на океана. Понякога вълните ги достигаха и заплашваха да отнесат храните и буретата.

Запазената част от фаровата кула даваше невероятен отпор на вълните, макар от време на време да се рушеше по някой камък или тухла.

Денят ги завари събрани заедно, притиснати в железните пръчки. Океанът бе стихнал, но те оставаха пленници, тъй като стълбата, водеща към скалата, бе разрушена.

— Бог е милостив, той ни запази — каза Джовани, когато видя първите слънчеви лъчи. — Да чакаме търпеливо, докато дойде някаква помощ.

А положението им не беше розово, защото ги заплашваше и глад. Вълните отнесоха всичките каси и в склада не остана нито парче хляб, нито капка вода.

За щастие крайбрежни рибари, като не видяха кулата на фара, помислиха, че ги е сполетяло нещастие и предизвестиха властите.

Преди залез слънце един правителствен кораб, възползувай от временното спокойствие на океана, пристигна при Дориолския фар, за да разбере какво се е случило с двамата пазачи и жената.

Намериха и тримата пленници в развалините, откъдето ги взеха и ги закараха в Лисабон.

Героичният подвиг на Джовани не остана невъзнаграден. Спасеният параход беше правителствен кръстосвач. За добре изпълнен дълг министърът на морината назначи за началник на стражата в една държавна корабостроителница Джовани и го награди със златен медал.

Кулата бе напусната окончателно. Два месеца след тази печална нощ бесните вълни на океана унищожиха всичко, което беше останало от Дориолския фар.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.